

УДК: 37.091.212:005.336.2-502/504

DOI: 10.26697/ijes.2018.3-4.09

Формування професійної компетентності студентів-екологів

Доцент **Ключка Світлана¹**, доцент
Старовойтенко Наталія¹

¹ Черкаський державний технологічний університет, Україна

Резюме

Вступ: Сучасна професійна діяльність вносить суттєві зміни у природне середовище, збільшує можливість виникнення локальних, регіональних і навіть глобальних техногенних катастроф, необхідно поставити у центр уваги підготовки майбутніх фахівців інженерного спрямування формування їх екологічної відповідальності, компетентності, навиків природоохоронної діяльності, що передбачатиме не стільки вироблення емпіричних навичок, скільки виховання духовності, моральності, високої загальної екологічної культури. *Метою статті* є виокремлення теоретико-методологічних аспектів формування професійної компетентності студентів-екологів.

Методи: Для досягнення поставленої мети та реалізації визначених завдань використано комплекс методів наукового дослідження: теоретичні – аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, конкретизація, узагальнення наукових джерел із досліджуваної проблеми; емпіричні – спостереження, бесіда, анкетування, тестування, вивчення і узагальнення передового досвіду, метод експертних оцінок, аналіз продуктів творчої діяльності студентів. Формування професійної компетентності забезпечується шляхом компетентнісного підходу, який розглядається як спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Становлення екологічної компетентності майбутніх фахівців спрямоване на формування навичок природоохоронної діяльності, ціннісного ставлення до довкілля, яке реалізується через застосування власних знань у практичній діяльності.

Результати: Використовуючи методику моделюючих ситуацій, ми намагалися перевірити здатність студентів до розробки та впровадження екологічних проектів інженерного захисту навколишнього середовища. З цією метою нами було запропоновано спеціально створені екологічні ситуації, оцінивши які студенти мали прийняти рішення, провести інженерно-екологічну експертизу, спроектувати наступні дії тощо. Так, у процесі інженерно-екологічної експертизи хлібокомбінату “Формула смаку” та “Автобуд” майбутнім інженерам було запропоновано здійснити всебічну оцінку впливу підприємства на природне середовище на різних етапах його створення. Проводячи експертизу екологічних об’єктів, майбутні фахівці на достатньому рівні здатні здійснювати контроль та оцінювати рівень

дотримання підприємствами законодавства, норм та правил в галузі охорони природи. Узагальнена кількісна і якісна обробка результатів діагностики за критерієм, що відображає когнітивний компонент екологічної компетентності студентів, дала змогу зробити висновок про ступінь усвідомлення майбутніми фахівцями сутності екологічних проблем і способів їх розв’язання. Зокрема, 17.7% опитуваних виявили високий рівень за всіма діагностованими параметрами, достатній рівень притаманний 38.4% респондентів, втім найбільше студентів (43.9%) перебуває на низькому рівні. Роблячи висновок про рівень вияву практичного досвіду природоохоронної діяльності майбутніх фахівців, ми дійшли до таких узагальнених результатів: значна частина опитуваних (48.6%) має низький рівень практичного досвіду щодо розв’язання екологічних проблем, 37.8% студентів перебуває на достатньому рівні, і лише 13.6% респондентів виявили високий рівень готовності включення в природоохоронну діяльність.

Висновки: Отже, виходячи з цього, теоретико-методологічні аспекти професійної освіти забезпечуються компетентнісно орієнтованим навчанням через формування достатніх за рівнем узагальнення, повноти та дієвості знань й умінь прийняття природобезпечних рішень у ситуаціях еколого-інженерного характеру. Еколого-освітній процес повинен мати керований характер, тому необхідно реалізувати орієнтацію на досягнення запланованого педагогічного результату, забезпечивши підвищення якості всього комплексу умов, які необхідні для формування екологічної компетентності майбутніх фахівців. Вирішення виявлених у ході діагностики проблем полягає, на нашу думку, у розробці поетапної методики формування екологічної компетентності студентів у вищому технологічному навчальному закладі.

Інформація про авторів:

Ключка Світлана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної екології, педагогіки та психології, Черкаський державний технологічний університет, Черкаси, Україна.

Наукові інтереси: формування екологічної компетентності студентів природничих спеціальностей в умовах зростаючого дефіциту аксіологічного компоненту щодо збереження навколишнього середовища.

Старовойтенко Наталія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної екології, педагогіки та психології, Черкаський державний технологічний університет, Україна.

Наукові інтереси: особливості комунікативної взаємодії студентської молоді та викладачів освітнього закладу, перцептивне спілкування на сучасному етапі розвитку суспільної формації.

Автор-Кореспондент:

Ключка Світлана Іванівна

Email Автора-Кореспондента:

svitkl@ukr.net